

ლუარა სორდია¹

სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

DOI: <https://doi.org/10.52340/sou.2023.19.15>

ბედნიერების პრობლემა ნიკო სამადაშვილის პოეზიაში

აბსტრაქტი. სტატიაში შესწავლილია ბედნიერების პრობლემის ასახვა ნიკო სამადაშვილის შემოქმედებაში. შთამომავლების ხსოვნაში სამუდამოდ დარჩენის, ბედნიერების მიღწევის, სრულყოფილი არსებობის გარანტი ნიკო სამადაშვილისთვის იყო არა პრაგმატული მიზნების მიღწევა, მატერიალური უსაფრთხოება, არა ოქროსა და ვერცხლის ფლობა, არამედ ამაღლებული ადამიანური იდეალების მსახურება, ძიება და ხელში ჩაგდება. „სიტყვები სუფთა ოქროსგან“, სულიერი საგანძურის მიღება. პოეტს, რომელსაც უკან ერთი გროშიც არ ჰქონდა, სჯეროდა, რომ ფიზიკური სიკვდილის მიუხედავად, შემოქმედნი მკვდრეთით აღდგებიან, როგორც ზღაპარში ფენიქსის ჩიტები და ხდებიან თაობების იდეალები. სწორედ ამ რწმენით შეიქმნა მისი უნიკალური შედეგები.

საკვანძო სიტყვები: ნიკო სამადაშვილი, ბედნიერება, ადამიანური იდეალები, სულიერი, საგანძური.

Luara Sordia²

Sokhumi State University

The problem of happiness in Niko Samadashvili's poetry

Abstract. The guarantee to stay forever in the memory of his descendants, achieving happiness, perfect existence for Niko Samadashvili was not to achieve pragmatic goals, material security, not possession of gold and silver, but to serve the sublime human ideals, the search and capture of „words from pure gold“, the receipt of spiritual treasures. The poet, who had not a penny behind him, believed that despite the physical death, the creators rise from the dead, like the birds of the Phoenix in a fairy tale, and become the ideals of generations. It is with this faith that his unique masterpieces were created.

¹ ლუარა სორდია, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი.

² Luara Sordia, doctor of philological sciences, professor of Sokhumi State University.

Key words: Niko Samadashvili, happiness, unhappiness, human ideals, spiritual, treasure.

ძირითადი ნაწილი: ბედნიერებასა და უბედურების პრობლემა კაცობრიობის მარადიულ საფიქრალს წარმოადგენს და საზოგადოების სხვადასხვა ფენაში განსხვავებულია მისი კრიტერიუმები.

არსებობს დიდი სამყარო დიდი ადამიანებით, დიდი საგნებით, რომლის მახასიათებელია დიდი შემოქმედება, გამოგონება, კოსმიური იდეალები, რომელშიც ადამიანები საკაცობრიო იდეალებისკენ ისწრაფვიან. პატარა სამყაროს არ ამოძრავებს დიდი იდეალები. მათ ბინადართა მთავარი მისწრაფებაა ისეთი ცხოვრება, რომ შიმშილი არ განიცადონ. პატარა, ჭიანჭველისებურ სამყაროში პატარა ადამიანები დიდების უკან მიიჩქარიან“ (ილფი, პეტროვი, 1996: 369-370). „ორთოდოქსული ბუდიზმი... განარჩევს... ფართო და ვიწრო გზას. ამ გზებს შორის არჩევანს განაპირობებს რანაირ მოთხოვნებს წავუყენებთ ჩვენსავე თავს – მაქსიმალურს თუ მინიმალურს, საბოლოო ანგარიშით, სწორედ ეს განსაზღვრავს ჩვენს ცხოვრებას“ (ორტეგა, 1993: 8). „არაკონფორმისტები დაპირისპირებული არიან ბრბოსთან“ (ორტეგა, 1993: 4). „რჩეულთა ცხოვრება მუდმივი დამაბულობა და საკუთარი თავის სრულყოფაა. საკუთარი თავის სრულყოფა იგივეა, რაც ასკეტობა. ასეთი ადამიანები ასკეტები არიან“ (ორტეგა, 1993: 62). „რჩეული უმცირესობის ცხოვრება არის მოძრაობა. ბრბოს ცხოვრება არის ინერცია“ (ორტეგა, 1993: 50). ადამიანები ხან არწივის, შევარდნის, მიმინოს შემართებას ავლენენ, ხან ბულბულად, ბედურად გვევლინებიან, ზოგჯერ ცხვრად, მამლად ჩანან, ზოგჯერ მწერად, მატლად, ხოჭოდ, ხშირად მხეცად, ნადირად, მგლად აღიქმებიან არსებობის სკალაზე. „ადამიანთა მასას ცა ქუდად არ მიაჩნია და დედამიწა ქალამნად, ... ყურს აღარ უგდებს სხვის რჩევას და ანგარიშს აღარ უწევს არავითარ ავტორიტეტს“ (ორტეგა, 1993: 98).

მრავალსახოვანია ინტელიგენციაც. არის ჭეშმარიტი, შემოქმედი, სიახლის მძიებელი, ახლის დამამკვიდრებელი სამწერლო თუ სამეცნიერო ინტელიგენცია. ამასთან არის ხელმწიფის კარის ინტელიგენცია, ორსახოვანნი, მედროვენი, ხალხოსნური ქველმოქმედების გზით მავალნი, კრიმინალურნი თუ პუტჩისტები, თეთრი-ყვავები თუ გამოგონილ სკამებზე წამოსკუპებულნი, გულგრილი მედროვეები თუ „მთის ავადმყოფობით“ სნეულნი. „ისტორიაში მუდამ მცირედნი იყვნენ უმაღლესი სიკეთისა და ჭეშმარიტებისთვის თავდადებულნი, მაგრამ მათი სულიერი ძალა და შემარ-

თემა მარად სძლედა ბნელეთის მოციქულთა მრავალრიცხოვან ლეგიონებს, მრავალრიცხოვნების წყვდიადს“. „სოციალისტურმა ტოტალიტარიზმმა ღორებად აქცია მას, მაგრამ მან ვერ შეძლო გამორჩეულ, ერთგულ პიროვნებათა ამგვარი ტრანსფორმაცია“ (გამსახურდია, 1995: 32-33).

მარკუს ავრელიუსის მიხედვით, „ბედნიერია ის, ვინც კეთილი ხვედრი განუმზადა საკუთარ თავს. კეთილი ხვედრი კი კეთილი მიდრეკილებაა სულისა, კეთილი სწრაფვა, კეთილი საქმე“ (ავრელიუსი, 1972: 145). „რა არის ბედნიერება? კითხულობს მარკუს ავრელიუსი და პასუხი ასეთია: „შემიკე სული უბალოებით, უბიწოებით. გიყვარდეს კაცთა მოდგმა. მისდევ ღმერთს“ (ავრელიუსი, 1972: 177).

ინდური ფილოსოფიის მიხედვით: „... მიიქეც ამ მისტიური ქმნადობისა და ფარულად მოქმედ მიზეზთა ჭვრეტად... მაგრამ არა ხორციელი თვალთ, არამედ ხედვის სულ სხვა ორგანოთი, რომელიც არანაკლებ ნათლად და გარკვევით ჭვრეტს“ (ბჰაკტივედანტა სვამი პრაბჰუპადა, 1992: 247). „ვედური ლიტერატურა ამბობს, რომ ბედნიერია, ვისაც უზენაესის ნიშნები აქვს“ (აჩარია, 1992: 139). „პჰაგავად-გიტას“ მიხედვით, არსებობს ორი სამყარო: მატერიალური და სულიერი (ბჰაგავად-გიტა, 2006: 203). „სხეულებრივი კონცეფციით ცხოვრების ბედნიერებაზე ფიქრი ბოდვას მხოლოდ“ (ბჰაგავად-გიტა, 2006: 271). „სრულყოფილების მწვერვალი ბუდისტური ნირვანა არ არის, რომლის დროსაც არავითარი მოქმედება არ სრულდება“ (ბჰაგავად-გიტა, 2006: 272). წარმავალი პირობებით კმაცოფილება უგუნურებაა, გონებაშეზღუდულობა: „თუ როგორმე თავს დავაღწევთ, მატერიალურ სხეულს, მისგან განუყოფელ უბედურებას გავექცევით“ (ბჰაგავად-გიტა, 2006: 289-290). „სულიერ ანუ მარადიულ პლანეტაში მოხვედრის საფუძველი კრიშნას, ანუ უზენაესი უფლის სიყვარული და სამსახურია“ (ბჰაგავად-გიტა, 2006: 291). „მატერიალურ სამყაროში ყოველი პლანეტა... ტანჯვით აღსავსე ადგილია, სადაც განმეორებადი დაბადება და სიკვდილი ბატონობს“ (ბჰაგავად-გიტა, 2006: 301). „ბედნიერების ძიების საბოლოო მიზანს უფალ ვიშნუსთან, ღმერთების პიროვნებასთან პირადი ურთიერთობა წარმოადგენს“ (შრიმად ბჰაგავატამი, 1992: 49).

ლაოძის „დაო დე ძინის“ მიხედვით, „თუ მდიდარნი და დიდებულნი მედიდურობენ: თავად იუბედურებენ თავს“ (ლაოძი, 1983: 182). მთავარია „დაფარულის“ ძიება, „საშიშია დიდებაც და დაცემაც“ (ლაოძი, 1983: 184). უნდა აღიკვეთოს „ცრუსიბრძნობა, ცრუმეტყველება“ (ლაოძი, 1983: 189). „დიდების, განდიდების მაძიებელი ვერ გაწინამძღვრდება“ (ლაოძი, 1983:

194). „ტირილი გვმართებს კაცთა კვლის ჟამს. მჭმუნვარება გვმართებს გამარჯვების ჟამს. გლოვა გვმართებს გვამთა ზეიმის ჟამს“ (ლაოძი, 1983: 200). „კაცი დიადობენ, ოდეს მდაბლდებიან“. „და მდაბლდებიან, ოდეს დიადობენ“ (ლაოძი, 1983: 208). „ო, უბედურებავ! შენ ძირი ხარ ბედნიერების. ო, ბედნიერებავ შენ ძირი ხარ უბედურების“ (ლაოძი, 1983: 219).

იმავე ლაოძის მიხედვით, „ყოვლადბრძენი ამიტომ ამბობს: „ვინც გაცოდვილდა მთელი ქვეყნის ცოდვით: გაწინამძღვრდა ცისქვეშეთში. ვინც დაიტანჯა მთელი ქვეყნის ტანჯვით: გამეუფდა ცისქვეშეთში“ (ლაოძი, 1983: 232), ხოლო „ყოვლადბრძენი არ იხვეჭს. ყოველივეს ხალხისთვის იქმს და ყოველივეს გასცემს. რაც უმეტესს გასცემს: მეტს მოისთვლის კვლავ გასაცემად“ (ლაოძი, 1983: 234). ე. ი., „დაო დე ძინის“, მიხედვით, მიწიერი უბედურება ბედნიერების საძირკველია და პირიქით, თვითვმაცოფილება, განცხრომა, რასაც ეტანებიან მოკვდავნი, უბედურების საწინდარია. ამ პრობლემას განსაკუთრებული ადგილი უკავია ნიცშესთან, რომელიც საუბრობს „ბედნიერების სამსალაზე“ (ნიცშე, 1993: 179), „ოქროს ბედნიერების შავ წვეთზე“ (ნიცშე, 1993: 206). ნიცშე ვიეთთა სულს ჭვრეტს, როგორც „ამაოების ზღვას“, „მლაშე ლორწოს“, „შხამიან მატლს“. მწერალს „ბაზარში დიდ მსახიობთა ხმაურობა და შხამიანი ბუზების შხუილი“ ესმის. „ყოველი დიდი გზას უქცევს ბაზარს და დიდებას. ბაზრის და დიდების მოშორებით ცხოვრობენ დასაბამით ახალ ღირებულებათა მოქმედნი“ (ნიცშე, 1993: 44).

ნიცშე საუბრობს „მდიდარ ღატაკებზე“, ტახტისკენ სწრაფვაზე, რადგან ტახტზე ეგულებათ ბედნიერება: „შეხედეთ ამ ზედმეტთ. შეიძენენ სიმდიდრეს და მით ღატაკდებიან. ისინი ტახტისკენ ისწრაფვიან. ესეც მათი შემოღობობა. თითქოს ბედნიერება ტახტს იჯდეს. ხშირად ტალახი ტახტსა ზის და ხშირად ტახტი ტალახსა ზედა“. ცხოვრება გამოქვაბულად გარდაქმნილა, ჯაგნარად, ჭოტებით, ღამურებით ავსებულა, რომელსაც სჭირდება მონადირე (ნიცშე, 1993: 163). „ვინ არ დაუმარცხებია თავის გამარჯვებას“, ამბობს მწერალი და დაუნდობლად ამხელს დამარცხების ტოლფას გამარჯვებას, რომელიც მხოლოდ პირადულს ემსახურება და არ არის საზოგადოებისთვის სიკეთის მომტანი.

ნიცშეს ბედნიერება არის ცნობიერების ახალი საფეხურის მიღწევა: „შემეცნების მაღალ ანძაზე ჯდომა ჩემთვის მცირე ნეტარება არ იყო“ (ნიცშე, 1993: 149). მისთვის მთავარია „ფრინველი სიბრძნის, ...თავისუფლების“ (ნიცშე, 1993: 176) და გამოსავალიც მოიძებნება: „ჩვენ ვსაჭიროებთ ღვინოს – ის იძლევა მხოლოდ უეცარ გამოჯანსაღებას, მოულოდნელ ჯანსაღობას“

(ნიცშე, 1993: 211). ღვინო, ძველი, დაწმენდილი ღვინო“ უფლის მეტაფორული სახელია (ესაია წინასწარმეტყველი, 25,6) (ბიბლია, 1990: 91).

ბედნიერების პრობლემა გოეთეს შემოქმედებაშიც აისახა, რომლისთვისაც ბედნიერება უზენაესი საიდუმლოების შეცნობაა, სულის დიადი ქმნილებით უკვდავების მიღწევა: „ვიტყვი: ის არის ბედნიერი ამ ქვეყანაზე, ბუნება – ღმერთი ვისაც უმხელს გულის ხვაშიადს, და მაგარ სხეულს უკვდავ სულად ის როგორ აქცევს და ვით ინახავს მკვიდრად სულის ქმნილებას დიადს“ (გოეთე, 1952: 242). გოეთეს მიხედვით, დემონზე გამარჯვება და ღმერთის გამოცხადებაა უდიდესი ბედნიერება.

იმავე თემას ეხმაურება გალაკტიონის ესთეტიკაც, ის ყურადღებას ამახვილებს ბედნიერებით გამოწვეულ უბედურებაზე: „...სავსე ვარ რაღაც იდუმალ გრძნებით, გამოუთქმელი მიტაცებს შვება, რა არის იგი, ბედნიერებით გამოწვეული უბედურება, თუ უბედობა სიმწარე ვნებით?“ (შემოდგომის დღე) (ტაბიძე, 2011: 22).

ნეტარი ავგუსტინეს მიხედვით, „საგნების მიმართ გემოს ის კარგავს, ვინც იხილა უზენაესი გამოცხადების უშრეტი ნათელი სულის თვალთი იხილვება და დამაბრმავებელია“ (აღსარება) (ნეტარი ავგუსტინე, 1985: 249-292). ბუნებრივია, ეს განწყობა ასახულია ქრისტიანული მრწამსის ქვეყნებში. მაგალითად, ანა კალანდაძეს არ ხიბლავდა „მიწიური ბედნიერება, უმაღლესი და ჭეშმარიტი, ნათელ და ქებულ“, პოეტი თავისი მეუფის, ღმერთის გამოცხადებაში ხედავდა არსებობის აზრს. პოეტის მიზანი იყო „სოფლის საცდურზე ამალვება“ და არა „გარესკნელის აღზევება“ (შენს სიამაყეს მივესალმები) (კალანდაძე, 1982: 69). ტერენტი გრანელისთვისაც მიუღებელი იყო მიწიერი, პრაგმატული ინტერესები, ის შორდებოდა მიწას, როგორც ცოდვის სავანეს და მარადიული ცისკენ მიილტვოდა: „მე ოცნებით მოვშორდები მიწას, გული იგრძნობს მარადიულ ლაჟვარდს“ (მარადისობის ლაჟვარდები) (გრანელი, 2012: 126). მისთვის „უცნობი სფინქსის“ იდეალი იყო არა მიწაზე, არამედ პოეზია, ზეცა: „მე უარვყავი მთელი ცხოვრება, ვიწამე ზეცა და პოეზია“ (მოვდივარ, გზაზე ადის ალმური) (გრანელი, 2012: 42). პოეტი მიწაზე მხოლოდ სიბნელეს, ბურუსს ხედავდა, მიწა მისთვის იყო გალია, ყუთი, ერთმანეთს უპირისპირებდა მიწას და ცას და საერთოდ უარყოფდა ხორციელი არსებობას: „შენ, დედამიწავ, უფრო, მაშინებ, როცა ოცნებით ზეცას მოვიარ. წმინდაო ღმერთო! რად გამაჩინე, მე ხომ სიცოცხლე არ მითხოვია?!“ (უმინო ხეტიალი) (გრანელი, 2012: 41).

ნიკო სამადაშვილის შემოქმედებითი და ცხოვრებისეული კრიტიკი-უმები აბსოლუტურად განსხვავებული იყო მხოლოდ მიწიერი ინტერესებით მცხოვრებთა, თუ ვაიშემოქმედთა მოთხოვნებისგან. სიმამლრე, სიმდი-დრე და განცხობა როდი ენატრებოდა პოეზიისთვის დაფერფლილ ჭემმა-რიტ ოსტატს: „...ჩვენ ვცვლიდით ჭიქებს და ვახსენებდით, ვისაც სიმამლრე მიაჩნდა ძალადა“. (მოგონება). პოეტის გადასახედიდან მარადისობასთან შეხმიანება, უკვდავება იყო ბედნიერება. ის ასე მიმართავს ნიკოლოზ ბარა-თაშვილს: „...აღბათ მერანმა ფრთები გაჰკრა მარადისობას, ...უკვდავე-ბისკენ გაფრენილო ბედნიერებავ!“ (ნიკოლოზ ბარათაშვილი) (სამადაშვი-ლი, 2004: 148). ნიკო სამადაშვილი იყო „ლოცვებით მთვრალი“, ღვინითაც, მაგრამ ეს იყო „მწუხარებით ლოთობა“ (ნიშნინანიძე, 2000: 317). ფიქრით და ღვინით მთვრალი პოეტი აფიქსირებს ოპონენტთა აზრს: „...იტყვიან, უბე-დური იქარვებდა ღვინით ბნელ ფიქრებს“... ლუდხანა იყო უსამართლო დროებისგან იგნორირებული პოეტის აუდიტორია, მხოლოდ იქ ეძლეოდა შესაძლებლობა, თავისი სატკივრები გაეზიარებინა მე-გობრებისთვის, რო-მელთაც უნდა შეეფასებინათ მისი მხატვრული სიტყვა. ფიზიკურად „რიჟ-რაჟების მტვრად“ აღიქვამდა საკუთარ არსებობას, მაგრამ სჯეროდა, რომ „მუნჯი მარადისობა“ მომავალში თავისთან მიუჩენდა ბინას (სადამო და გა-ნწყობილება) (სამადაშვილი, 2004: 153). უსამართლო წუთისოფელი სძულ-და, „ბედმოკრძალებით“ დაღუპვას მოელოდა, მაგრამ „ზეცაზე ზეცას“, ვარ-სკვლავების – „მარადისობის ჭუჭრუტანების“ კიაფს ჭვრეტდა სულის თვა-ლით (მოსწყდა) (სამადაშვილი, 2004: 158).

ნიკო სამადაშვილს, როგორც „ლექსის მეუფეს“ აწამებდა უკუღმართი თანამედროვეობა, გამოდარების, შემოქმედებით გახარების იმედი არ ჰქო-ნდა: „გადაიღლება გული დარდებით, გულმა დამიწყო ცემა და წნევა, მე ქვეყნად რაღას გამოვიდარებ, ბედნიერება რას დამეწევა“ (ჩემს ნუკრიას) (სამადაშვილი, 2004: 49).

მღვიმეში დავანებული, „სისხლნარწყევი“ პოეტისთვის ვერაფერი ნუ-გეში იქნებოდა „სიკვდილის მერე უკვდავება და სიბედნიერე“ (სამხარზე) (გრანელი, 2012: 33). მიწიერთა გადასახედიდან ბედისგან დაწყველილი, „ბედურგები“ იყო, რაც უძლიერებდა ეჭვებს, საკუთარი შემოქმედების ობი-ექტური შეფასების უნარს აკარგვინებდა (თვალნაცემი ქანდაკება) (სამა-დაშვილი, 2004: 132). ხანდახან ფანჯრებს კეტავდა, რომ არ ენახა ცოცხ-ლადვე მიწაში „ჩათხრილნი“ და თავის ოპონენტს მიმართავდა: „...შენ კი იდექი მანდ გლახასავით, უმზირე ხალხის ბედნიერებას და უკაკუნე

კოდალასავით ვრცელ და ფუტურო ქვეყნიერებას“ (პასუხი) (სამადაშვილი, 2004: 222). მუდმივად აფორიაქებდა მარადიული კითხვა: „სად არის ნიკო ბედნიერება, სად მივალთ, ძმაო, სად ველტვით ნეტა?“ (საით, ვინ იცის?) (სამადაშვილი, 2004: 217).

ადამიანები „ქინქლებივით“ დასტრიალებდნენ „ვერაგ საწუთროს“ წუწუნით, ხოლო მისი ბრბოსგან გამოცალკევებული პერსონაჟი „ანთებული გულით“ დადიოდა თავის მეორე მესთან და ბედნიერი იყო მის სიმღერებში ანთებული სანთლებით და ჩირაღდნებით: „... ანთებულ გულში დადის მუდამ თავისი ჩრდილით, ანთებულ სხეულს დააქვს ხოლმე ბედნიერება... ჩემს სიმღერებში შეანთებენ საუკუნენი სანთლებს, ჩირაღდნებს, ფეხაკრეფით, ჩუმი ზმანებით“ (დაჯდება მარტო) (სამადაშვილი, 2004: 215). „დიდებას“ „მტრულად“ უმზერდა, „არ წუხდა უკვდავებისთვის“ (ვერ იშორებდი სევდის კრაზანებს) (16, 139). სხვათა წარმავალ ბედნიერებას ისევ თავის უბედურებას ამჯობინებდა: „...იქნებ ის სჯობდა, რომ ასეთი უბედური ვარ“ (ისევ ვილოცებ, იქნებ ღმერთმა მაინც მიშველოს) (სამადაშვილი, 2004: 118). კაცში კაცს ვერ პოულობდა, საოცნებო ქვეყანა არსად ჩანდა და არც გათენება უნდოდა, არც ბედნიერება: „...კაცში კაცს ეძებთ, არ გეზარებათ? იწამეთ ღამე და ნანგრევები. სად არის სადა... ქვეყნიერება? როგორ არ მინდა, რომ ხვალ გათენდეს, როგორ არ მინდა ბედნიერება“. (სად არის სადა?) (სამადაშვილი, 2004: 53). „წყევლისფრად სავსე უსაზღვროებას“ თავისი მრევლის გადარჩენას ევედრებოდა, „ბედნიერებას სთხოვდა ნაპრალებს“, „ბნელი ღამეების“ ბინადარი დედამიწის „ავდარს“ გლოვობდა, ესმოდა თეთრი ძაღლების ყმუილი, სამრეკლოს დუმილი“ (გზათ–ვალალობა) (სამადაშვილი, 2004: 54-55).

ნიკო სამადაშვილი „აქერცლილ მინიატურებში“ (სამადაშვილი, 2004: 72-73) „დასაქცევ დედამიწაზე“ ბედნიერებას გმობდა, ბედს არც ეძებდა, ქარის თანამგზავრს თითქოს ქარისთვის გაეტანებინა ყველაფერი და ეცინებოდა ფასდაკარგულ სიცოცხლეზე: „...ვეკამათები კენჭებს გზადაგზა, სიცოცხლეს მაინც რა არ სჯობიან, რომ ამ დასაქცევ დედამიწაზე ბედნიერებაც დასაგმობია... დე, ყველაფერი ქარმა წაიღოს, ჩვენ ბედი მაინც არ გვიძებნია. რამდენჯერ ქარში ქარს გავყოლილვარ, რამდენჯერ უცბად ჩამცინებია“ (გული და ჯანღები) (სამადაშვილი, 2004: 70). ბახტრიონივით მაღალი ოცნებით გადიადებული ამბობდა: „...სულ არ ვნატრობდი კაცის ფერებას, მჯერა და ვიცი, კუბოს ფიცრამდე მე შორს დავრჩები ბედნიერებას“ (გაყრა) (სამადაშვილი, 2004: 91). „...შენ ის კაცი ხარ, ვისაც არ ეყო გზებ მიუვალი

ბედნიერება“, მიმართავდა თავისი ლექსის ლირიკულ პერსონაჟს (ორნი) (სამადაშვილი, 2004: 82-83). ენატრებოდა ამაღლება „წუთისოფლიდან უკვ-
დავებამდე“ (სამადაშვილი, 2004: 95). „...გარეთ ქარი დგას ფეხის ცერებზე,
უკან რად იხევს ბედნიერება?“ კითხულობს პოეტი ლექსში „შენ გიგროვე-
ბდი მთვარის ბულულებს“ (სამადაშვილი, 2004: 232).

შთაგონების ცეცხლში გახვეული პოეტი გაუთენარი ღამეების, გათენე-
ბის, შემოქმედებითი ბედნიერების მოლოდინში იყო: „...შენი არ ვიცი, მე
დავითენთე, გულმკერდში ცეცხლის ბული მერევა, ნუთუ ოდესმე არ გათე-
ნდება, ნუთუ არ მოვა ბედნიერება?“ (სამადაშვილი, 2004: 238). ნიკო სამა-
დაშვილის ნამდვილის ბედნიერება და მოწოდება იყო პოეზია, თუმცა „ვე-
რაგი ბედი“ არ სწყალობდა, თანამედროვეობა ვერ ამჩნევდა მისი „ფიქრე-
ბის წარღვნას“, ის როგორც პოეტი, იყო არა შემოქმედებითი „ბედნიერების
ხასა“, არამედ ქეშმარიტი ოსტატი, თუმცა სჯეროდა, რომ მომავალი აუცი-
ლებლად დაინახავდა მისი პოეზიის მკათათვეს: „მე ჩემთვის ვწერდი, თუ-
მცა ზოგჯერ ძირს მეპნეოდა ეს დასაქცევი ნაწერები-მკერდის ვედრება.
შენს დაყვავებას ხშირად როდი ვეპუებოდი, ხასად არ მსურდა რომ ვყოლო-
დი ბედნიერებას... გადაყრილ ნიჩბებს ატივტივებს ბედი ვერაგი – თვალი
ვერ მოჰკრეს, ისე შეწყდა ფიქრების წარღვნა და ტალღებიდან აქოჩრილი
ქარის პერანგი... ვიღაც მომნახავს, ჩემი ცოდვით ჩაიფერფლება“ (სიმღერე-
ბი გამოქვაბულიდან) (სამადაშვილი, 2004: 258).

ნიკო სამადაშვილი ფასკუნჯს უწოდებდა ერეკლე ტატიშვილს და თუ-
მცა მისი თანამედროვეობა არათუ არ აფასებდა, არამედ სდევნიდა ამ ფარ-
თო თვალსაწიერის შემოქმედს, ნიცმეს მთარგმნელს, პოეტს სჯეროდა, რომ
უსულგულო დროებისგან დაფერფლილი მოაზროვნე ფასკუნჯივით აღდ-
გებოდა და ღირსეულ ადგილს დაიკავებდა რჩეულ მოაზროვნეთა შორის.
„ფერისცვალების“ ავტორი გულით დაატარებდა ნაადრევად გარდაცვლი-
ლი მოძღვრისა და მეგობრის ხატებას და „არნახულ ბედნიერებად“ მიაჩნდა
ამ ფასკუნჯის „ცხედრის“ თავის სულში დავანება, ასევე საწინდარი საკუ-
თარი მკვდრეთით აღდგომისა: „...ჩემში ფასკუნჯის ცხედარი ბუდობს, არ-
ნახული ბედნიერება“ (სტრიქონების ქარაფი. ციალა თოფურიძეს) (სამადა-
შვილი, 2004: 10-11).

ბედნიერებაზე საუბრობს პოეტი ლექსში „როცა შევხვდებით, მეგობა-
რო“ (სამადაშვილი, 2004: 219). სივრცეში ამაღლებულ პოეტს ბედნიერებად
მიაჩნია „და“, რომელიც გაიგივებულია იასთან: „მე რომ დავკარგე მისამარ-
თი ქვეყნიერების, სივრცეებს შევრჩი, ვით ტიტველი და მაწანწალა. შენა

ხარ, დაო, ჩემი დიდი ბედნიერება და ჩემი ხელით აკრეფილი იების ღალა“. „დის“ სიმბოლური სახე არსებობას იწყებს სოლომონის „ქებათა ქებიდან“: „...მე მძინავს, გული კი მღვიძარეა ჩემი. აჰა, მესმის ხმა ჩემი „მეტრფისა, რომელიც რეკავს: გამიღე კარი, დაო ჩემო, სატრფოვ ჩემო, მტრედო ჩემო, უბიწოვ ჩემო“ (ქებათა ქება) (5,2). იის სახე მარიამ ღვთისმშობელს მიემართება. ვახტანგ მეექვსის „სატრფიალონის“ მიხედვით, ჩვენი ზეციური დედა არის „უბიწოებით შემკული ია“.

ნიკო სამადაშვილს ბედნიერებად მიაჩნია „დის“ და „იის“ სახეში მოაზრებულ ღვთისმშობელთან სიახლოვე, რომელიც არაერთ ლექსში მოიხსენია მოწიწებით. პოეტის ბედნიერება არ განისაზღვრებოდა ჩვეულებრივ მოკვდავთათვის საოცნებო მატერიალური, წარმავალი საგნებისადმი მისწრაფებით, მისთვის ჭეშმარიტი სიხარულის მომნიჭებელი იყო სულიერებით, გრძნობიერებით გამორჩეული, სანთლებივით, ჩირაღდანვით მანათობელი სიმღერები: „...ანთებულ გულში დადის მუდამ თავისი ჩრდილით, ანთებულ სხეულს დააქვს ხოლმე ბედნიერება... ჩემს სიმღერებში შეანთებენ საუკუნენი სანთლებს, ჩირაღდნებს, ფეხაკრეფით, ჩუმი ზმანებით“ (დაჯდება მარტო) (სამადაშვილი, 2004: 215).

ვაჟა-ფშაველასთვის ბედნიერება იყო სამშობლო, სიყვარულის მსახურება, სხვისთვის ტანჯვა (არავის არ გემდურით) (ვაჟა-ფშაველა, 2011: 215-217). „აზრი სწორი და შრომა მედგარი, ბედნიერების მოსაპოვებლად ერთი სახსარი მხოლოდ ეგ არი“ (წვეთი და ლოდი) (ვაჟა-ფშაველა, 2011: 244-246), ფშაველი გენიოსი წინამორბედის მოსაზრება გათავისებული ჰქონდა ნიკო სამადაშვილს.

„ბედნიერებით გამოწვეულ უბედურებაზე“ საუბრობდა გალაკტიონი (შემოდგომის დღე), ბედნიერების საზღაურზე ამახვილებს ყურადღებას ჩვენი თანამედროვე ნიჭიერი პოეტი და მეცნიერი მარინე ტურავა: „ყველაფრისათვის უნდა გადაიხადო: ბედნიერებისთვის - უბედურებით, სიყვარულისთვის - ტკივილით, წარმატებისთვის - შურით, თვითმკმარობისთვის - მარტოსულობით, სითბოსთვის - გულგრილობით, ახლობლებისთვის - ლოვით, სიცოცხლისთვის - ლექსით“ (ტურავა, 2019: 54).

გამოყენებული ლიტერატურა:

ბიბლია (1990): ბიბლია ორ წიგნად, წიგნი II, თბილისი;

ბჰაკტივედანტა სვამი პრაბჰუპადა (1992): სიცოცხლე მოდის სიცოცხლიდან, მისი ღვთაებრივი მოწყალება ა. ჩ. ბჰაკტივედანტა სვამი პრაბჰუპადა, კრიშნას

- ცნობიერების საერთაშორისო საზოგადოების დამაარსებელი-აჩარია, თბილისი;
- ბჰაგავად-გიტა (2006):** ბჰაგავად-გიტა, ინდური ლოტოსი, თარგმნა, შესავალი და კომენტარები დაურთო თამაზ ჩხენკელმა, თბილისი;
- გამსახურდია(1995):** ზვიად გამსახურდია, დილემა კაცობრიობის წინაშე, თბ.
- გრანელი (2012):** ტერენტი გრანელი, ლექსები, წერილები, ჩანაწერები, „პალიტრა L“, თბილისი;
- გოეთე (1952):** იოჰან ვოლფგანგ გოეთე, ლექსები, თარგმნილი ხარიტონ ვარდოშვილის მიერ, „საბჭოთა მწერალი“, თბილისი;
- ვაჟა-ფშაველა (2011):** ვაჟა-ფშაველას ხუთტომეული, ტ. 3, პოეზია, ლექსები, „პალიტრა L“, თბილისი;
- ლაოძი (1983):** ლაოძი, დაო დე ძინი, თარგმანი, შესავალი და განმარტებანი ლერი ალიმონაკის, „საბჭოთა საქართველო“, თბილისი;
- ილფი, პეტროვი (1996):** ილია ილფი, ევგენი პეტროვი, თორმეტი სკამი, ოქროს კერპი, თბილისი;
- კალანდაძე (1982):** ანა კალანდაძე, ლექსები, „მერანი“, თბილისი;
- მარკუს ავრელიუსი (1972):** მარკუს ავრელიუსი, ფიქრები, ძველი ბერძნულიდან თარგმნა, წინასიტყვაობა და შენიშვნები დაურთო ბაჩანა ბრეგვაძემ, „საბჭოთა საქართველო“, თბილისი;
- ნიშნიანიძე (2000):** რუსუდან ნიშნიანიძე, ნიკო სამადაშვილი, მეოცე საუკუნის ქართული ლიტერატურის ისტორიიდან, თბილისი;
- ნიცშე (1993):** ფრიდრიხ ნიცშე, ესე იტყოდა ზარატუსტრა, გერმანულიდან თარგმნა ერეკლე ტატიშვილმა, თბილისი;
- ნეტარი ავგუსტინე (1985):** ნეტარი ავგუსტინე, „აღსარება“, საქართველოს ეკლესიის კალენდარი, თბილისი;
- ორტეგა (1993):** ხოსე ორტეგა ი გასეტი, მასების ამბოხი, ესპანურიდან თარგმნა ბაჩანა ბრეგვაძემ, „ხომლი“, თბილისი;
- სამადაშვილი (2004):** ნიკო სამადაშვილი, ფერისცვალება, „ლიტერატურის მატინე“, თბილისი;
- ტაბიძე (2011):** გალაკტიონ ტაბიძე, პოეზია, გამომცემლობა „პალიტრა“, თბილისი;
- ტურავა (2019):** მარინე ტურავა, სოხუმი თბილისი, „ჩვენი მწერლობა“ თბ;
- შრიმად ბჰაგავატამი (1992):** შრიმად ბჰაგავატამი, სიმღერა მეორე, „კოსმოსური გამოვლინება“, მისი ღვთაებრივი მოწყალება ა. ჩ. ბჰაკტივედანტა სვამი პრაბჰუჰადა, კრიშნას ცნობიერების საერთაშორისო საზოგადოების დამაარსებელი-აჩარია, თბილისი.